

Det lilla trollet på Björn

TEXT OCH FOTON: ANNIKA RASTÉN

Jag har haft många fina upplevelser på Björn både i höst och tidigare år men det är en händelse den här hösten som slår allt och som jag för evigt kommer bära med mig som ett kärt minne.

Den 13 oktober var vi sex stycken som åkte ut med båten till Björn. Det började bra med att jag vid hamnen råkade stöta upp en härfågel som sen flög tvärs över ön så att nästan alla i gänget fick se den. Flera fick även se berguv och dvärgbeckasin under dagen, så det var en riktigt lyckad exkursion.

När det bara var en timme kvar tills vi skulle åka hem bestämde vi oss för att ta en sista koll i dungen på östra sidan. Jag gick längs med stigen mitt på ön och när jag kom förbi ett tätt snår med havtorn och en gigantisk hägg hörde jag upprörda kungsfåglar där inne. Det var ett energiskt, upprepat, ovanligt gällt pipande från dem så jag stannade upp och lyssnade. Jag kände igen lätet från förra hösten när jag tack vare upprörda kungsfåglar hittade en slaguggla, så jag tänkte genast att det måste sitta en uggla där inne i snåret. Kanske berguven som hade setts tidigare under dagen, även om det inte var så troligt då den förmodligen drog iväg till Västerskian. Eller så satt det kanske en jorduggla eller möjligen en pärluggla där inne i snåret? Jag bestämde mig för att kolla upp saken och trängde mig in mellan häggens nedhängande, täta grenar. Jag började med att spana av hela lövträdet men där kunde jag inte se något annat än de två kungsfågarna. Jag kunde inte

När pärlugglan (*Aegolius funereus*) upptäcktes var den bara 3–4 meter bort och endast huvudet stack fram. Bilden inte beskuren alls.

Inklämd i den gulbladiga häggen gick det att hitta en liten lucka mellan grenarna där pärlugglan satt helt fritt i den knotiga havtornen.

heller se något vare sig på marken eller i de täta havtornsbuskarna intill. Men kungsfåg-larna fortsatte pipa och klaga med sitt udda, gälla läte, så någonting måste det vara som oroade dem.

Eftersom jag inte kunde hitta någon annan fågel där inne tänkte jag att jag måste försöka ta kungsfåg-larna till hjälp. Tittade de åt något särskilt håll där faran befann sig? Jo faktiskt, den ena kungsfågeln satte sig i toppen av en knotig havtorn och tittade neråt och verkade extra orolig när den satt just där. Så jag finkammade just den havtornen med blicken och då såg jag. Precis i en grenklyka, bara 3–4 meter från mig och cirka två meter över marken, stack huvudet av en pärluggla upp! Ugglan tittade rakt mot mig och det var en obeskrivbar känsla av lycka, vördnad och förundran när våra blickar möttes. Jag har bara sett pärluggla en enda gång i fält tidigare och det var för närmare 20 år sen då jag under en löptur råkade skrämna upp en pärluggla som satte sig i en gran bara några meter ifrån mig och glodde på mig en bra stund innan den flög vidare. Från det mötet vet jag att pärlugglor är väldigt orädda av sig, men det var ju inte självklart att den här pärlugglan i havtorns-

snåret skulle sitta kvar, så jag tog ett par bilder på den och backade sen några meter för att ge den mer ro. Därefter ropade jag, så tyst och försiktigt jag bara kunde, ut på walkietalkien att jag hade hittat en pärluggla, så att mina medskådare kunde få komma och titta på den också. Nervösa röster hördes i andra änden. "Var är du Annika, var har du ugglan nånstans?" Jag, som stod mitt inne i ett tätt snår och inte såg annat än löv och ris, hade förstås lite svårt att ge någon jättebra vägbeskrivning till de andra, men jag skymtade en av de röda prickarna på en sten som markerar stigen tvärs över ön, så jag kunde ge direktiv till de andra att följa stigen västerut och att, nära där vi hade skilts åt en stund innan, leta sig in under ett gulbladigt, stort lövträd från nordvästra sidan.

Det dröjde bara några minuter innan de första skådarna hade hittat mig och kunde tränga sig in bredvid mig för att se och fota ugglan. Snart var vi alla sex samlade under trädet och ugglan brydde sig inte det minsta om att vi stod där. Emellanåt tittade den på oss med sitt förvånade ansiktsuttryck men lika ofta tittade den åt helt andra håll. Vid ett par tillfällen såg vi hur ugglan gapade stort, det

"Gäsp, har ni inte tittat klart på mig snart?"

Så småningom hoppade pärlugglan ner på ett påbörjat byte och tog sig en tugga till.

såg nästan ut som en gäspning, men förmodligen hade den en spyboll på gång som inte riktigt ville komma upp än.

Snårigt och dant som det var fick man krypa bland brännässlor och klämma in sig mellan grenar för att hitta vinklar där ugglan syntes hyfsat fritt. Den hade verkligen hittat ett bra gömställe, färgmässigt smälte den fint ihop med den gråmurriga havtornen och virrvarret av grenar gjorde att pärlugglan mest såg ut som en av havtornens knotiga grenar den också.

Efter en stund lade vi märke till att det låg rester av en död fågel uppe i havtornen. Ugglan hade uppenbarligen ett byte där. Det var svårt att se vad det var för fågel, men ett par ljusa, rätt grova ben skvallrade om att det måste vara en trast och orangetonade fjädrar avslöjade att det var en rödvingetrast. När vi hade tittat på ugglan i en halvtimme och fotat den från alla möjliga vinklar, såg vi hur den tog sats och sen med ett litet hopp tog sig ner till bytet. Där blev den sittande resten av tiden vi var hos den. Vi såg hur ugglan böjde sig fram och nöp loss en tugga av den döda fågeln, men den nöjde sig med den lilla biten och satt sen mest bara och plirade ovanpå sitt byte.

Efter 40 minuter inne i snåret hos ugglan var det dags för oss att gå tillbaka till hamnen för att bli upplockade av båten. Det var lite tråkigt att behöva lämna pärlugglan men samtidigt kände vi att det var hög tid att låta den få vara ifred, den hade varit väldigt snäll som låtit oss stå där inne hos den på bara några meters håll, och det kändes bra att ugglan inte blivit skrämmd utan satt kvar på samma ställe när vi kröp ut från buskarna.

För Curt Johnsson, som var en av mina medskådare denna dag, var det första gången under hans cirka 40 år som skådare som han fick se en pärluggla. Det säger något om hur svårt det är att få se denna art som man annars vanligtvis hör var och varannan senvinter. Lite komiskt var att när jag ropade ut mitt fynd på walkie-talkien så uppfattade Curre att det var "sparvuggla" jag sa, det var först när han kom in till oss andra under lövträdet och, efter en beskrivning av var den satt, fick ögonen på ugglan som han såg att nej, det var ju en pärluggla! Även för några av de andra skådarna var det allra första gången de fick se pärluggla i fält, så det var ett riktigt stort ögonblick för oss alla och vår delade glädje blev verkligen mångdubbel glädje.